

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографічного мистецтва**

**СТИЛІЗАЦІЯ ХОРЕОГРАФІЇ В АМАТОРСЬКОМУ
ТАНЦЮВАЛЬНОМУ КОЛЕКТИВІ**

**Кваліфікаційна робота (проект)
Пояснювальна записка**

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 4 курсу
13-431 групи
Спеціальність 024 Хореографія
Освітньо-професійної (наукової)
програми Хореографія
Артюх Ольга Віталіївна

Керівник: доцент Васяк В.А.

Рецензент: голова циклової комісії
«Хореографія» комунального
закладу «Херсонський фаховий
коледж культури і мистецтв»
Кізяков В.М.

Івано-Франківськ 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	5
1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції.....	5
1.2. Ідейно-тематична основа твору.....	8
РОЗДІЛ 2. ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	10
2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору.....	10
2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту	10
2.3.Сценографія.....	13
ВИСНОВКИ	14
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	15

ВСТУП

В даний час народній творчості відведена істотна значущість у здійсненні державної культурної політики, у патріотичному та художньому вихованні українців, у зміцненні міжетнічного суспільства та єдності. Поняття «народна творчість» містить у собі все розмаїття народних традицій та звичаїв, національних особливостей духовного укладу, обрядів, свят, ритуалу, костюма, ремесел. Воно є основним компонентом у збереженні національної своєрідності.

Однією з найбільш важливих форм збереження та передачі накопиченого досвіду одного покоління іншому вважається здатність народного танцю до народження та формування нових сценічних форм. На сьогоднішній день багато хореографічних колективів шукають нові інтерпретації народного танцю, застосовуючи введення в танець елементів різних стилів. З метою збагачення народного танцю новими засобами та формами хореографічної виразності використовують стилізацію. Вона відображає насамперед динаміку зміни танцювальної мови.

В основі будь-якого стилізованого номера лежить фольклорно-етнографічний матеріал, який дає можливість відтворити та передати атмосферу історичного та національного середовища, досягти багатоплановості та виразності художнього образу. Працюючи над танцювальною композицією у жанрі народно-сценического танцю, постановнику пред'являються особливі вимоги збереження та пропаганди народних традицій, пошуку нових ідей і шляхів залучення глядача до національної культури, формування рівня загальної культури, естетичного розвитку виконавців.

Для балетмейстерів важливим практичним та теоретичним завданням є збереження багатств та традицій народного танцювального мистецтва, органічне включення нових постановок у сучасну хореографічну культуру. Таким чином, стилізація тут є засобом збагачення народного танцю новими засобами та формами хореографічної виразності.

Мета дослідження – розглянути можливі шляхи стилізації народного танцю. Створити стилізовану хореографічну композицію.

Завдання дослідження:

1. Надати історико-мистецьке обґрунтування теми
2. Розробити ідейно-тематичну основа композиції.
3. Визначити композиційно-архітектонічна побудова твору
4. Надати графічну таблицю твору та опис хореографічного тексту.
5. Розробити сценографію до хореографічної композиції

Виявлена проблема зумовила формулювання об'єкта і предмета дослідження.

Об'єктом дослідження процес постановчої роботи аматорського хореографічного колективу

Предметом дослідження є: створення хореографічної композиції на основі стилізації народного танцю.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-АНАЛІТИЧНА ОСНОВА ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

1.1. Історико-мистецьке обґрунтування хореографічної композиції

Історія хореографічного мистецтва є світовою культурою. Танець по праву вважається одним із найдавніших і найбагатших видів мистецтв. За тисячоліття свого існування він накопичив безліч стійких засобів, що зберігаються при сценічних реформах та формах ідейно-художньої свідомості [36, с.359]. Запорукою соціально-економічної та політичної стабільності не в останню чергу вважається збереження та вдосконалення народної культури.

Народний танець властивий окремій території та народу, який характеризується властивими особливими рухами, ритмом, костюмом та іншими атрибутами [10, с.119]. Танець передає емоції танцюючого, його ставлення до чогось і лише у другу чергу звернений до суспільства глядачів. Він абсолютно демократичний у ставленні до танцюючого та доступний усім. Не треба бути професіоналом, достатньо мати бажання передати свої емоції за допомогою танцю. У ході історії цього поняття склалося кілька синонімів – фольклорний, етнічний та традиційний танець. Хтось вважатиме таке об'єднання помилкою, але люди незмінно вкладають у них приблизно одне трактування.

Народні танці можуть мати різний характер і смислову основу. Найчастіше вони вважаються історичними чи релігійними, це пов'язано з тим, що велику роль у їхньому становленні відіграли ритуальні, церемоніальні, етнічні обряди. Але головна їх особливість - це орієнтація на демонстрацію традицій того часу і території, де вони сформувалися [26]. Традиційні танці завжди були дуже живими та наповненими рухом. Багато поколінь доповнювали та вдосконалювали танець.

Сьогодні вважається, що народний танець передається генетично від матері до дитини і таке покоління за поколінням. Фольклорний танець немає ні конкретної дати виникнення, ні автора. Його дух та рухи ми відчуваємо з дитинства у всьому. Він – візитна картка кожного народу.

Стилізація – підкреслена імітація оригінальних особливостей певного стилю. Стилізація народного танцю полягає в умінні грамотно поєднувати сучасні, акробатичні рухи та трюки з істинно народними рухами [12].

Явлення стилізації історія мистецтва обумовлені взаємозв'язком між минулим і сьогоденням, між різними національними культурами. Стилізація дає можливість відтворити та передати атмосферу історичного та національного середовища, домогтися багатоплановості художнього образу. Стилізація може сприяти посиленню виразності у витворах мистецтва. Безперечно, одним із проявів стилізації в хореографічному мистецтві є характерний танець [23, с.198].

Танцювальний фольклор – першооснова створення будь-якого народно-сценічного танцю [21, с.115]. Хореографічний текст – це танцювальні рухи, пози, ракурси, поєднання певної послідовності всіх танцювальних рухів хореографічного номера. Саме хореографічному тексті задум балетмейстера отримує конкретне втілення. Зміна будови цієї послідовності включення до неї інших рухів та змістовий номер.

Балетмейстер має право на:

1. Художню обробку, трансформацію, видозміни з урахуванням свого бачення, задуму та закону сцени.
2. Стилізацію, яка у свою чергу має на увазі:
 - а) створення з мотивів фольклору, якісного відмінної форми від первинної.

б) синтез народної лексики коїться з іншими пластичними елементами, класичний танець, вільна пластика, спортивні рухи, елементи бального танцю, танцю модерн.

в) театралізований синтез форм фольклору та естради.

Спосіб стилізації відводить сценічну постановку від першоджерела, зате наближає її до сучасного глядача, дозволяє враховувати його смаки, що змінюються, вимоги світовідчуття, так як сучасні звучання танцю

До прийомів обробки належать:

1. Повторення драматургії композиційних побудов лексики.
2. Кількість назв.
3. Вплетення елементів комічного.
4. Обмежений діапазон емоції або веселість або лірика, а в

Справді-народною танці виражається безліч емоцій та його відтінків (кокетство, боязкість, сором'язливість і т.д.).

Створення номера на фольклорній основі має передувати:

1. Читання книг про цей край, народ (звичаї, традиції тощо);
2. Слухання народної та професійної музики.
3. Дослідження картин художників, відображення побуту та відображення даного народу.
4. Вивчення усної творчості (казки, пісні).
5. Вивчення народного вбрання.

Поступово відбувається переосмислення фольклорного матеріалу та створення нового сценічного твору. Вивчення та виконання народно-сценічних танців дає майбутнім виконавцям можливість придбати потрібну техніку виконання, розвинути координацію руху, почуття ритму та музичність, збагатити творчу фантазію, а також виявити свій акторський темперамент.

1.2. Ідейно-тематична основа

Тема: Стилізований український танець

Ідея: Поєднання українських народних традицій з сучасним хореографічним мистецтвом

Надзавдання: Популяризація традицій українського народу

Наскрізна дія: гуляння українців.

Конфлікт: між жіночою красою й скромністю та спритність сучасних українських дівчат

Танцювальна форма: масовий танець

Жанр: побутовий

Види танцювальної лексики: народний стилізований танець

Характеристика хореографічних образів

Дівчата – україночки, з одного боку скромні граційні дівчата, з іншого боку озарні та спритні

Аналіз музичного супроводу.

Наша хореографічна композиція поставлена під пісню «Соловей» у виконання українського гурту «Go A».

У перекладі «go» з англійської означає йти, а літера «A» означає давньогрецьку букву «Альфа», яка є першопричиною всього світу. Тому назва гурту «Go-A» означає повернення до витоків. До складу гурту входять: Тарас Шевченко – клавішні, семплер, перкусія, Катерина Павленко – вокал, перкусія, Іван Григоряк – гітара, Ігор Діденчук – флейта.

Українські гурти поєднують у своїх композиціях танцювальний біт, джембе та народні пісні. Головною ідеєю створення цього проекту у 2011 році було поєднання електронних звуків із музичною динамікою у народному стилі.

Близько року команда намагалася знайти однодумців для живого інструментального супроводу. Наприкінці 2012 року вийшла перша пісня

«Колядка», а «Go-A» стала популярною після виходу синглу «Веснянка», який став переможцем конкурсу «Краща українська пісня». Трек увійшов до ротації головної танцювальної хвилі українського «KissFM» у хіт-параді «10Danse», який тривав 4 місяці.

За час свого існування «Go-A» виступали на великих музичних фестивалях, серед яких: «Джаз Коктебель», «Білі ночі», «Країна мрій», «Гогольфест». Також гурт встиг представити свою музику в Ізраїлі, Польщі та Білорусі. Музика поступово набирала популярності та знаходила слухачів за межами України. Навесні 2019 року «Веснянка» увійшла в топ-10 словацького танцювального чарту iTunes.

«Соловей» — пісня українського гурту «Go_A», який мав представляти Україну на 65-му пісенному конкурсі Євробачення в Роттердамі.

У лютому 2020 року команда Go_A взяла участь в українському національному відборі на Євробачення 2020. 8 лютого він зіграв у першому матчі-реванші з піснею «Соловей», і за результатами голосування суддів та глядачів посів друге місце. У фіналі 22 лютого він отримав найвищий бал від суддів та глядачів. 25 лютого гурт «Go_A» підписав контракт з НСТУ та офіційно став представником України на «Євробаченні-2020».

4 березня «Go_A» випустили оновлену версію пісні «Соловей». Спочатку команда мала виступити з нею у другій половині першого півфіналу 12 травня 2020 року, але через пандемію коронавірусу конкурс

РОЗДІЛ 2

ЛІТЕРАТУРНО-ГРАФІЧНИЙ АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

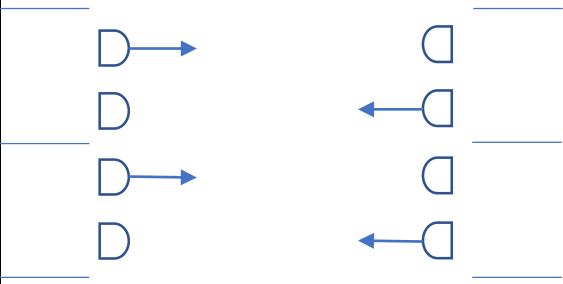
2.1. Композиційно-архітектонічна побудова твору

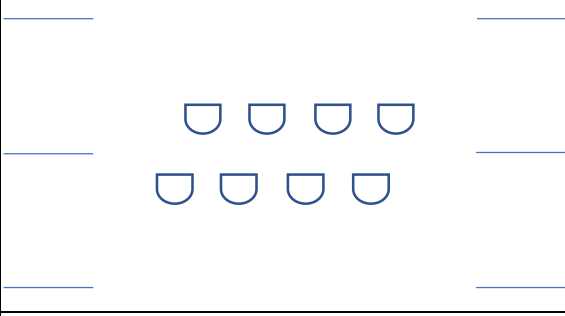
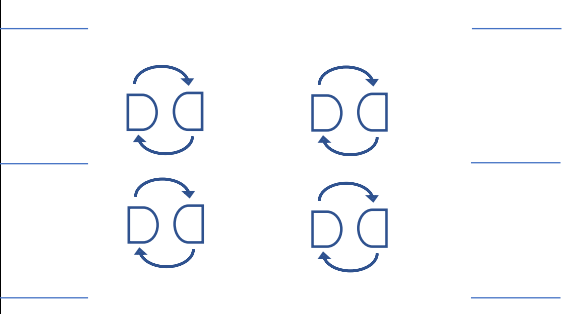
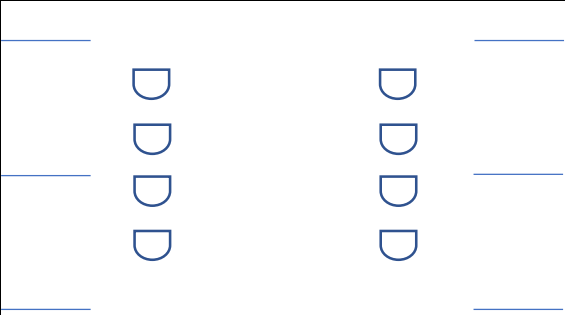
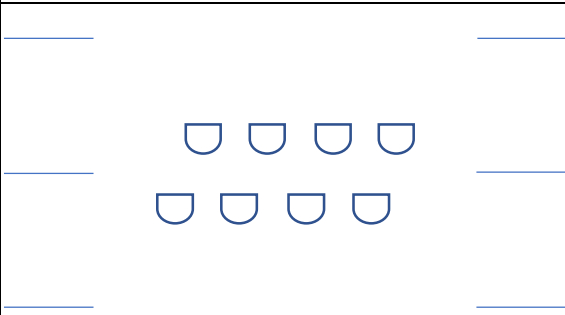
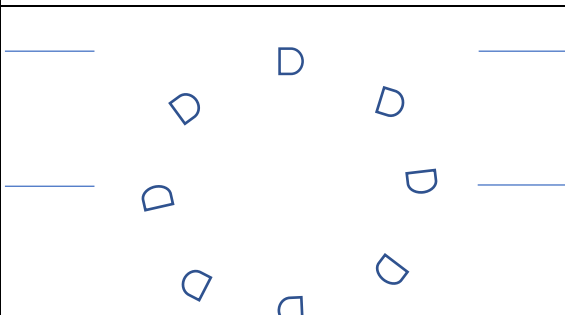
Назва частини	Зміст
Експозиція	Дівчата виходять на сцену
Зав'язка	Танцівниці виконують рухи та перебудову
Розвиток дії	В лініях дівчата виконують рухи ритмічно стилізовані.
Кульмінація	Танцівники рухаються по колу
Розв'язка	Перебудова

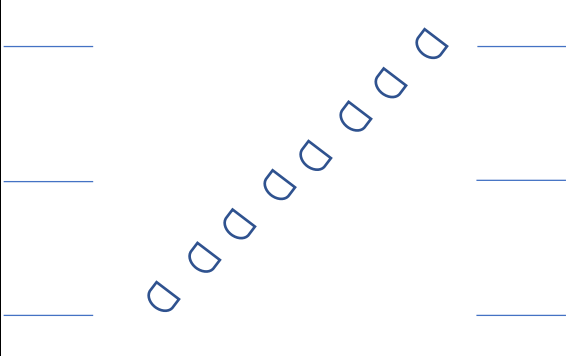
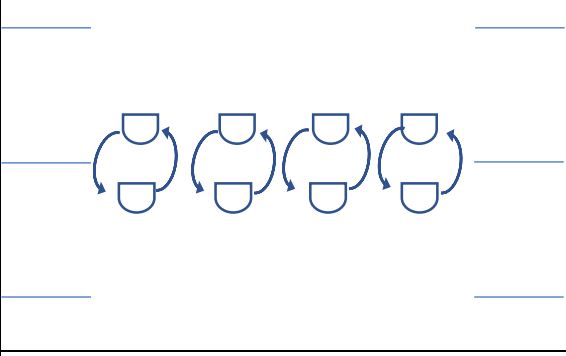
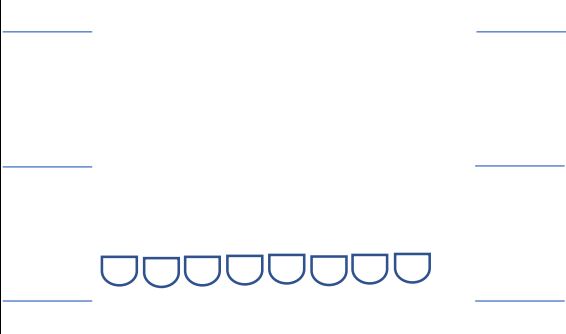
2.2. Графічна таблиця твору та опис хореографічного тексту

Умовні позначення

⊐ - Дівчата

Архітектоніка	Малюнок танцю	Кількість тактів	Хореографічний текст
Експозиція		16	Дівчата виходять з обох сторін сцени

Зав'язка		16	Ритмічними рухами в стилі українського танцю рухаються вперед
		8	Виконують комбінацію 1
Розвиток дії		8	Побудував дві колони дівчата виконують комбінацію 2
		8	Комбінація 1
Кульмінація		16	Рухаючись по колу комбінація 3

Розв'язка		8	Стоячи у діагогалі. Дівчата. Виконують комбінацію 2
		16	Комбінація 1
		16	Стоячи в одну лінію комбінація 4

2.3. Сценографія.

Оформлення сцени

Для нашого номеру ми обрали не складне оформлення сцени, але на нашу думку воно повинно додати настрою.

На порталних лаштунках рушники, як символ українського народу. На задньому плані картинка з українського села... Поляна, невеличка хатинка з тинком.

Світлова партитура

На початку номеру на сцені темно, з початком музичного супроводу сцена поступово освічується. Далі номер триває на сцені з повним світлом. Під час кульмінації вмикається різнокольорове світло. Протягом розв'язки та фіналу сцена повністю освітлена.

Опис та ескізи костюмів.

На дівчатах одягнуті довгі білі сорочки з довгим рукавом. Широкий червоний пояс з вишивкою. На ногах білі балетні тулі. Волосся розпущене.

ВИСНОВКИ

1. Сьогодні стилізація вважається необхідним і найдієвішим засобом, який викликає у молодого покоління інтерес до народного танцю, який слід не тільки дбайливо зберігати, а й збагачувати, пропагувати та розвивати, переносячи його на сцену. Прагнучи пізнати, відродити та донести національну культуру до глядачів та виконавців, балетмайстри створюють твори на основі народних традицій за допомогою різних виразних засобів та нових форм народного танцю. Тільки таким чином можна зберегти та передати наступним поколінням народні риси.

У процесі створення сучасних хореографічних творів з використанням стилізації народного танцю у балетмейстера, можливо, з'являться проблеми, пов'язані із встановленням засобу обробки фольклорного матеріалу, збереження його самобутності при перенесенні на сцену. Трансформації зазнають усі структурні елементи народного танцю: музика, образність, сюжет, лексика. Усе це розвивається, розробляється хореографом, з власного бачення та творчого індивідуального стилю.

2. Для досягнення результатів дослідження нами було створено хореографічну композицію «» на основі лексики українського та естрадного танцю. Ми розробили ідейно-тематичну основа композиції. Визначили тему, ідею та надзавдання нашого танцю, створили лібрето, проаналізували музичний супровід.

3. Також в процесі постановки танцю визначили композиційно-архітектонічну побудову твору.

4. Надали графічну таблицю твору та опис хореографічного тексту.

5. Розробили сценографію до нашого танцю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боримская Г. Самоцветы украинского танца. Киев : Искусство, 1971. 132 с.
2. Василенко К. Ю. Лексика украинского народно-сценического танца. Киев : Искусство, 1985. 496 с.
3. Василенко К. Ю. Український танець : підручник. К. : ІПКГ1К, 1997. 282 с
4. Верховинець В. М. Теорія українського народного танцю. К. : Муз. Україна, 1990. 150 с.
5. *Голдріч О. С.* Методика роботи з хореографічним колективом. Львів. : Сполом, 2007. 95 с.
6. *Голдріч О. С.* Хореографія. Основи хореографічного мистецтва. Основи композиції танцю .Львів. : Сполом, 2006. 172 с.
7. Горбунова Н.А. Народний танець як основа жанру в хореографічному мистецтві // Теорія, історія та практика освіти в сфері культури матеріали XVII міжнародної науково-методичної конференції, 2015. С. 165-168.
8. *Гуменюк А. І.* Українські народні танці . К. : Наукова думка, 1969. 617 с.
9. Гуменюк А. Народное хореографическое искусство Украины. Киев : Изд-во Академии наук Украины, 1969. 439 с.
10. Дубских Т.М. Народно-сценічний танець – основа формування етнокультурних цінностей // Збірка матеріалів міжнародної наукової конференції. 2018. С. 180-182.

11. Корній Л. Історія української музики. Ч. 1 : Від найдавніших часів до сер. XVIII ст.; ч. 2 : К. Х. Нью-Йорк, 2001. 479 с.
12. Кособуцкая Н.Ю. Народний танець: соціокультурні характеристики та функції // Вістник культури та мистецтва, 2018. № 1 (53). С. 76-81.
13. *Литвиненко В. А.* Зразки народної хореографії: підручник. К. : Альтерпрес, 2008. 468 с.
14. Терешенко, Н.В. Жест як складова пластичної культури вчителя. The 9th International scientific and practical conference “Scientific achievements of modern society” (April 28-30, 2020) Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom. 2020. С. 1062-1069
15. Терешенко Н.В. Історія та методика бального танцю: навч.-метод. посібн. для студентів напрямку підготовки (спеціальності) «Хореографія» вищих навчальних закладів. Херсон: МПП «Издательство «ІТ, 2015. 220с.
- 16.